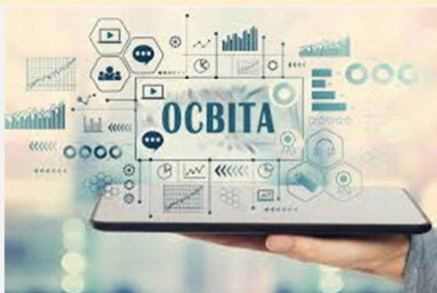

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

**АКАДЕМІЯ
ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ
ВДОСКОНАЛЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ**

**І ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

Чернігів 2023

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ
ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ**

**Матеріали
I Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 27–28 квітня 2023 року)**

Чернігів 2023

Рекомендовано до друку вченою радою Академії Державної пенітенціарної служби (протокол № 3 від 21 квітня 2023 р.).

Оргкомітет конференції:

Петровська Ю. М. – в. о. ректора Академії Державної пенітенціарної служби, кандидат історичних наук, доцент;

Пузирний В. Ф. – проректор з науково-освітньої роботи Академії Державної пенітенціарної служби, доктор юридичних наук, професор;

Аніщенко В. О. – професор кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін, доктор педагогічних наук, професор;

Разумейко Н. С. – начальник кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін, кандидат педагогічних наук, доцент;

Вдовенко І. С. – професор кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін, доктор педагогічних наук, доцент.

- С91 **Сучасні** напрями вдосконалення педагогічної майстерності викладачів: матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 27–28 квіт. 2023 р.) / Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів : Академія ДПтС, 2023. 254 с.

До збірника матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції увійшли публікації вітчизняних учених і практиків, присвячені актуальним питанням професійно-педагогічної діяльності викладачів закладів вищої освіти, формуванню та розвитку педагогічного іміджу й майстерності. Велика низка публікацій висвітлює інноваційні підходи та етико-психологічні аспекти професійно-педагогічної діяльності в сучасних умовах. Наведено пропозиції щодо вдосконалення науково-педагогічної діяльності в закладах вищої освіти.

Видання буде корисним для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти різних рівнів.

УДК 005.591.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

За зміст публікацій і достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори.

Електронна копія збірника розміщується у відкритому доступі на офіційному сайті Академії Державної пенітенціарної служби (<https://academysps.edu.ua/>) у розділі «Видання. Матеріали наукових конференцій»).

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Аржанухіна С. В., Перцова О. В.

ПИТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІКИ СПІВРОБІТНИЦТВА В НАУКОВІЙ
ДУМЦІ МИНУЛОГО ТА СУЧАСНОСТІ..... 9

Березовська Н. Л.

СОЦІОЛОГІЯ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
ВИКЛАДАЧА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА 11

Бута О. Б.

СУЧАСНІ ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ 13

Волеваха І. Б., Данильченко Т. В., Скалюк Д. Є.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ГАДЖЕТІВ
НА НАВЧАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ 16

Ганаба С. О.

ЯКІСНА ОСВІТА В ЕПОХУ СУСПІЛЬНИХ КРИЗ..... 18

Глушкова Г. М.

ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКОНАННІ
СОЦІАЛЬНОГО ЗАМОВЛЕННЯ 21

Гнидюк О. П.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОГЛЯДИ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ФІЗИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НА ТАКТИЧНОМУ РІВНІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ..... 25

Горбач І. О.

ЛІДЕРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ 28

Дем'яненко Ю. О.

ВПРОВАДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО НАВЧАННЯ 30

Донець Т. П.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 33

Доній Н. Є.

НАВЧАЛЬНА ДЕМОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ВИКЛИК
ПЕРЕД УКРАЇНСЬКИМ ОСВІТНІМ ПРОСТОРОМ 38

Кисельов Д. В.

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 41

Колісник-Гуменюк Ю. І.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД – ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ 44

Костюченко М. А.

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ: ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ..... 47

Маргарян М. А., Дрижак В. В.

ПРО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ ПОСТАНОВКИ ЦІЛЕЙ «SMART»
В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ..... 50

сно, формувати й розвивати професійно-педагогічні компетентності, вміти підтримати, проявити емпатію, вміти в умовах обмеженості ресурсів дати знання здобувачам та перевірити їх, покращувати володіння інноваційними та інтерактивними освітніми технологіями.

Список використаних джерел

1. Освіта України в умовах воєнного стану : Інформ.-аналіт. зб. Київ, 2022. 358 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/> (дата звернення: 20.03.2023).

2. Якість надання освітніх послуг столичними закладами вищої освіти в умовах воєнного стану. Державна служба якості освіти України. URL: <https://sqe.gov.ua/yakist-nadannya-osvitnikh-poslug-stoli/> (дата звернення: 20.03.2023).

3. Горохівська Т. Особливості професійно-педагогічної діяльності як методологічної основи розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 28. Т. 1. С. 221–226.

4. Іванова С. Функціональний підхід до визначення професійної компетентності вчителя та організація її вдосконалення в закладі післядипломної освіти. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. 2008. Вип. 42. С. 106–110.

Колісник-Гуменюк Ю. І.,

провідний науковий співробітник кафедри технологічної освіти,
доктор педагогічних наук, доцент,

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД – ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ

Вперше поняття «компетенція» стали використовувати в США у сфері бізнесу в 70-х роках минулого століття, що було пов'язано з проблемою визначення якостей майбутнього співробітника, які повинні впливати на успішність його професійної діяльності; відтоді ці якості і стали називатися компетенціями.

Компетенція, на відміну від компетентності, відчужена від суб'єкта, наперед задана соціальна норма освітньої підготовки студента, викладача, майбутнього фахівця, необхідна для його якісної продуктивної діяльності в певній сфері. Результатом набуття компетенцій є компетентність, яка формує особистісну

характеристику фахівця, ставлення його до предмета діяльності. Компетенції – це вимоги до засвоєння студентами певних знань, способів діяльності, досвіду ставлення до певної галузі, формування професійних якостей особистості в певному соціумі. Вони відображені в Державних стандартах освіти, програмах, критеріях навчальних досягнень освітньо-кваліфікаційних характеристиках підготовки майбутніх фахівців.

Дістервег А. наголошував: «...Учитель повинен свідомо йти в ногу із сучасністю, пройматися та надихатися силами, що пробудилися в ній. Жалюгідна та людина, що відстала від свого часу; поява ж учителя, який сам живе в минулому, викликає лише співчуття всіх людей, які живуть в ногу із часом [1, с. 318].

У Європі термін «компетенція» був запроваджений в 1971 р. німецьким вченим і педагогом Генріхом Ротом, який у своїх працях еперше презентував компетентнісну модель. Основою цієї моделі була праця відомого американського психолога Роберта Уайта «Перегляд поняття мотивації: концепція компетентності» (1959 р.). Це дослідження стало першою працею у сфері теорії компетентності, у якій в мотиваційно-психологічному контексті Роберт Уайт визначав компетентність як ефективну взаємодію індивіда з довкіллям навколо нього, і як первісну і найсильнішу рушійну силу особистості.

Своєю чергою Генріх Рот, розробляючи компетентнісну модель, визначив вихідну точку педагогічного впливу на мотиваційну і рушійну поведінку дітей. Учений вважав: «Усі живі істоти мотивовані від природи (компетенції), щоб ефективно керувати середовищем». Він виділив чотири послідовні періоди людської діяльності, які пов'язані з формуванням та розвитком компетенцій: опанування рухової діяльності, розвиток ділової компетенції, розвиток соціальної компетенції, розвиток особистої компетенції [2, с. 25].

Науковці Джон Ерпенбек та його колега Хойзе Фолькер зазначають, що компетентність – це диспозиція самоорганізації в управлінні набутими й новими знаннями в неординарних ситуаціях. Розглядають професіоналізм фахівця як високий рівень самоорганізованої діяльності на основі особистісної, предмет-

но-методичної, соціально-комунікативної компетентностей [3, с. 122].

Компетентнісний підхід у німецькій системі освіти був запроваджений у 1996 р. як поняття ключових кваліфікацій з додаванням нових освітніх дефініцій – компетентності й компетенції [4, с. 41]. Для системи професійної освіти Німеччини професійна компетенція складається з фахової, гуманістичної і соціальної.

Зазначимо, що науковці по-різному тлумачать поняття компетентнісного підходу. М. Нагач вважає, що компетентнісний підхід останнім часом стає все більш поширеним і претендує на роль концептуальної основи освітньої політики, здійснюваної як державами, так і впливовими міжнародними організаціями, підсилює практичну орієнтацію освіти, підкреслює значення досвіду, вмінь та навичок, що спираються на наукові знання [5]. Визначальним фактором у реалізації компетентнісного підходу є зорієнтованість на розвиток системного комплексу умінь, смислових орієнтацій, адаптаційних можливостей, досвіду і способів трансформаційної діяльності з отриманням конкретного продукту.

У контексті компетентнісного підходу викладач сприймається як провідний суб'єкт освітнього процесу, готовий реалізувати в педагогічній професії свій спосіб життєдіяльності, визначати систему завдань особистісного зростання студента, брати відповідальність за їх вирішення, розширювати рамки професійної діяльності, забезпечувати гуманістичну спрямованість процесу навчання. Готовність до фахової діяльності компетентного викладача, визначається вмінням оперувати власними знаннями, мобільністю й пристосованістю до нових потреб ринку праці, здатністю управляти потоками інноваційної інформації, творчо й активно співпрацювати зі студентами. Компетентнісний підхід забезпечує активізацію механізмів загального й професійного саморозвитку з урахуванням мотивації та її динаміки у процесі професійної підготовки. Компетентнісний підхід може допомогти набагато поліпшити роботу систем вищої професійної освіти. Молоді фахівці, що навчаються в його рамках, відчувають себе на ринку працевлашту-

вання впевнено, їм простіше адаптуватися у професійній діяльності.

Компетентнісний підхід сприяє модернізації змісту професійної освіти, що передбачає його відбір і структурування з одночасним визначенням результативної складової освітнього процесу – набуття студентами компетентностей. Основою професійної компетентності викладача є активний інтерес до галузі знань, якісне викладання предмета й дієве знання закономірностей особистісного розвитку на різних вікових етапах та специфіка його професійного становлення.

Список використаних джерел

1. Дистервег А. Избранные педагогические сочинения. Москва : Учпедгиз, 1956. 378 с.
2. Пилипенко О., Деркач А. Зарубіжний досвід: формування компетентнісного підходу в Німеччині. *Zbiór raportów naukowych. Z 40 Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Pedagogika. Priorytetowe obszary nauki»* (29.11.2015 – 30.11.2015). Warszawa : Diamond trading tour. 2015. S. 24–26.
3. Авшенюк Н., Десятов Т., Дяченко Л., Постригач Н., Пуховська Л., Сулима О. Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика : монографія. Кіровоград : Імекс-ЛТД., 2015. 280 с.
4. Dimitrowa D. Das Konzept der Metakompetenz: Theoretische und empirische Untersuchung am Beispiel der Automobilindustrie. Springer-Verlag, 2009. 240 s.
5. Нагач М. В. Підготовка майбутніх учителів у школах професійного розвитку в США: автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Київ. 2008. 21 с.

Костюченко М. А.,

старший викладач кафедри фізичної підготовки,
*Академія Державної пенітенціарної служби,
м. Чернігів, Україна*

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ: ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ

Лідерство в кримінально-виконавчих установах є невід’ємним чинником ефективності їхньої діяльності. У Європейських пенітенціарних правилах зазначено, що лідерство має характеризувати кожен рівень пенітенціарної системи, зокрема

Наукове видання

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
ВИКЛАДАЧІВ**

Матеріали
I Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Чернігів, 27–28 квітня 2023 року)

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка і макетування

В. О. Аніщенко
Л. М. Сила

Підписано до друку 26.04.2023 р. Формат 60×84/16.
Друк різнографія. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 14,88.
Тираж 50 пр. Зам. № 107/23.

Редакційно-видавнича група Академії Державної пенітенціарної служби
14000, м. Чернігів, вул. Гонча, 34.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 5378 від 06.07.2017 р.